

Informacja prasowa
Warszawa, 22 sierpnia 2023

Tomas Venclova
laureatem Międzynarodowej Nagrody Literackiej
im. Zbigniewa Herberta 2023

Fundacja im. Zbigniewa Herberta ogłosiła laureata tegorocznej edycji Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta. Uhonorowano nią Tomasza Venclovę, powszechnie uważanego za najwybitniejszego żyjącego litewskiego poetę, który w czasach ZSRR jako dysydent walczył o prawa człowieka w Litwie. Partnerem strategicznym Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta 2023 jest Fundacja PZU.

„Tomas Venclova poświęcił swoje życie literaturze i walce z autorytaryzmem. Jest największym żyjącym poetą litewskim, czołowym pisarzem wschodnioeuropejskim, jednym z ostatnich ogniw łańcucha łączącego Herberta, Miłosza i Brodskiego. Venclova, jak to ujęła Ellen Hinsey, «jest jednym z ostatnich poetów pokolenia wielkiej tradycji europejskiej»” – powiedział Edward Hirsch, przewodniczący tegorocznego Jury. Katarzyna Herbert, żona Zbigniewa Herberta i założycielka Fundacji jego imienia, dodała: „cieszę się, że tegoroczna Nagroda zostanie wręczona świetnemu poecie, którego twórczość Herbert znał i cenił”. Laureat dziękując Jury za wybór powiedział: „to dla mnie wielkie zaskoczenie a przede wszystkim zaszczyt, otrzymać Nagrodę tak znakomitego patrona”.

Tomas Venclova jest laureatem wielu nagród literackich i tytułów doktora *honoris causa*. Jego poezję wprowadził do języka polskiego Czesław Miłosz, publikując w 1973 na łamach paryskiej „Kultury” przekład wiersza *Rozmowa w zimie*. Utwory Tomasza Venclovy następnie tłumaczyli Stanisław Barańczak, Zbigniew Dmitroca, Beata Kalęba, Alina Kuzborska i Adam Pomorski. Po polsku ukazały się liczne zbiory wierszy a także esejów i tom korespondencji z Czesławem

Miłoszem. Jego wiersze były ponadto tłumaczone m.in. na angielski, chiński, niemiecki, włoski, szwedzki i ukraiński.

Tomas Venclova był zaprzyjaźniony z licznymi polskimi pisarzami, w 1983 dołączył do zespołu redakcyjnego wydawanych na emigracji w Paryżu „Zeszytów Literackich”, gdzie przez ponad trzy dekady publikował swoje wiersze i eseje. Tłumaczył na litewski polskich poetów, m.in. Zbigniewa Herberta, Cypriana Kamila Norwida, Czesława Miłosza i Wisławę Szymborską, ogłosił także monografię twórczości Aleksandra Wata.

Urodzony w 1937 roku w Litwie swój pierwszy tom wierszy opublikował w drugim obiegu wydawniczym w 1958 roku. Był blisko związany z kręgiem żyjących w ZSRR pisarzy-dysydentów, m.in. z Anną Achmatową, Borysem Pasternakiem i Josifem Brodskim. W 1977 roku jako dysydent i współzałożyciel Litewskiej Grupy Helsińskiej wybrał życie na emigracji. Wyjechał do Stanów Zjednoczonych, gdzie przez wiele lat wykładał literaturę słowiańską na Uniwersytecie Yale.

Tomasa Venclovę wiele łączy ze Zbigniewem Herbertem. Nie tylko tłumaczył i komentował jego wiersze, które poznał zaraz na początku swojej kariery pisarskiej, ale podobnie jak Herbert w swojej poezji często nawiązuje do historii klasycznej, historia i poezja są dla niego nierozdzielne. W swojej twórczości przeciwstawia się okrucieństwu i niesprawiedliwości, nie stroni od tematów trudnych, nie narzuca odpowiedzi, zachęca do odwagi myślenia.

Międzynarodowa Nagroda Literacka im. Zbigniewa Herberta to wyróżnienie na polu literatury światowej – przede wszystkim w dziedzinie poezji. Przyznawana jest od 2013 roku za wybitne dokonania artystyczne i intelektualne nawiązujące do idei, które przyświecały twórczości Zbigniewa Herberta. Jej laureatami byli dotąd W.S. Merwin, Charles Simic, Ryszard Krynicki, Lars Gustafsson, Breyten Breytenbach, Nuala Ni Dhomhnaill, Agi Miszol, Durs Grünbein, Yusef Komunyakaa oraz Marianna Kijanowska.

Laureata wyłoniło Jury, w skład którego weszli poeci, eseiści, tłumacze i wydawcy: Krystyna Dąbrowska (Polska), Edward Hirsch (USA), Michael Krüger (Niemcy), Mercedes Monmany (Hiszpania) oraz Aleš Šteger (Słowenia).

Uroczystość wręczenia Nagrody laureatowi odbędzie się 13 września 2023 roku w Teatrze Polskim w Warszawie. Bezpośrednią transmisję z uroczystości będzie można obejrzeć w mediach społecznościowych Fundacji im. Zbigniewa Herberta w języku polskim i angielskim.

Partnerami Fundacji im. Zbigniewa Herberta są:

Fundacja PZU – partner strategiczny Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta 2023

Teatr Polski im. Arnolda Szyfmana w Warszawie

Instytut Adama Mickiewicza

Biblioteka Narodowa

Polskie Radio – patronat medialny

Międzynarodowa Nagroda Literacka im. Zbigniewa Herberta 2023 została dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Więcej informacji o Międzynarodowej Nagrodzie Literackiej im. Zbigniewa Herberta:

www.fundacjaherberta.com

www.facebook.com/FundacjaHerberta

Kontakt dla mediów:

Emilia Jędrzejczyk, PRIMUM PR, e-mail: e.jedrzejczyk@primum.pl; 607 659 631

Sylwia Olczak, PRIMUM PR, e-mail: s.olczak@primum.pl; 608 072 086